

Robotun Kâşifi

El Cezerî

Merhaba,
Elinde bulunan bu kitabı senin için özenle hazırladık.
Bu sayede **Cezerî** tanışacak, hayatını ve başarı hikâyesini
okuyarak geçmiş zamana yolculuk yapmış olacaksın.
Belki de kendine güzel bir arkadaş bulacaksın.
Unutma! **Cezerî** de bir zamanlar çocuktü.
Hayatı boyunca her insan gibi belirli zorluklarla karşılaştı.
Bu kitapta o da senin gibi ilkokul yaşında!
Sana kendi dilinden hayat hikâyesini anlatacak.
Bu bilgi dolu yolculuğa hazır mısın?
Hazırsan başlayalım.

Erbin Soygür
4-12 Yaş Çocuk Gelişim Uzmanı

Ayşe Hale

1982 yılında Avusturya'da doğdu. Yıllar geçip yaş olsa da çocukluğunun ellerini hiç bırakmadı. Yayımlanan öykü ve hikâye kitaplarıyla çocuk edebiyatına katkıda bulunan yazarımız Tarih Yazan Çocuklar projesi için gecesini gündüzüne katarak çalıştı. Üsküdar'da yaşıyor. Kitapları, çocukları, denizi, tebessüm etmeyi, ailesini, Meryem ve Amine'nin annesi olmayı çok seviyor.

Deniz Özbatur

1978 yılında İstanbul'da doğdu. Reklam yazarı olarak on üç yıl İstanbul'da çalıştıktan sonra kızı Rüzgâr, oğlu Güneş ile birlikte İzmir Seferihisar'a yerleşti. İzmir'de reklam yazarlığının yanı sıra çevirmenlik ve editörlük yapıyor. Tarih ve edebiyat sevgisi, yolunu bu projeye keştiirdi.

Arkadaşlar ben Cezerî.
Tam adım Ebû'l İz İsmail İbni Rezzaz El
Cezerî.
Robotik kodlamanın ilk ve en önemli
kâşifi olarak bilinirim.

Robotik Kodlama: Makine ya da sistemlerin programlanarak akıllı hale getirilme işlemi.
Kâşifi: Yeni buluş ortaya koyan kimse.

1153 senesinde, Anadolu'nun
güneyinde dünyaya geldim.

“Şeref ve onur babası” anlamına gelen “Ebul-İz” lakabım dönemin bilim adamlarının bana hediyesidir.

Eşsiz buluşlarımla dünyaya nam saldığim için bana aynı zamanda, 'zamanın harikası' anlamına gelen "Bediuzzaman" da denilmiştir.

Bilgisayarların temelini atan bilginim. Otomasyon sistemleri, sibernetik ve robotik bilimi, saatler, su makineleri, şifreli kilitler, şifreli kasalar, termos, otomatik çocuk oyuncakları gibi 60 makinenin kâşifi ve dünyanın ilk sibernetik bilginiyim.

Otomasyon: İnsan emeği olmadan, işlerin otomatik işleyen araçlarla yapılması.
Sibernetik: Canlı veya cansız tüm karmaşık sistemlerin kontrol edilmesini ve yönetilmesini inceleyen bilim dalı.

Çocukken annem ve babamla birlikte köyde yaşırdım. Diğer birçok aile gibi biz de varlıklı insanlar değildik.

Ailem bana gerçek mutluluğun güzel ahlâk ve gönül zenginliğinde saklı olduğunu öğretti.

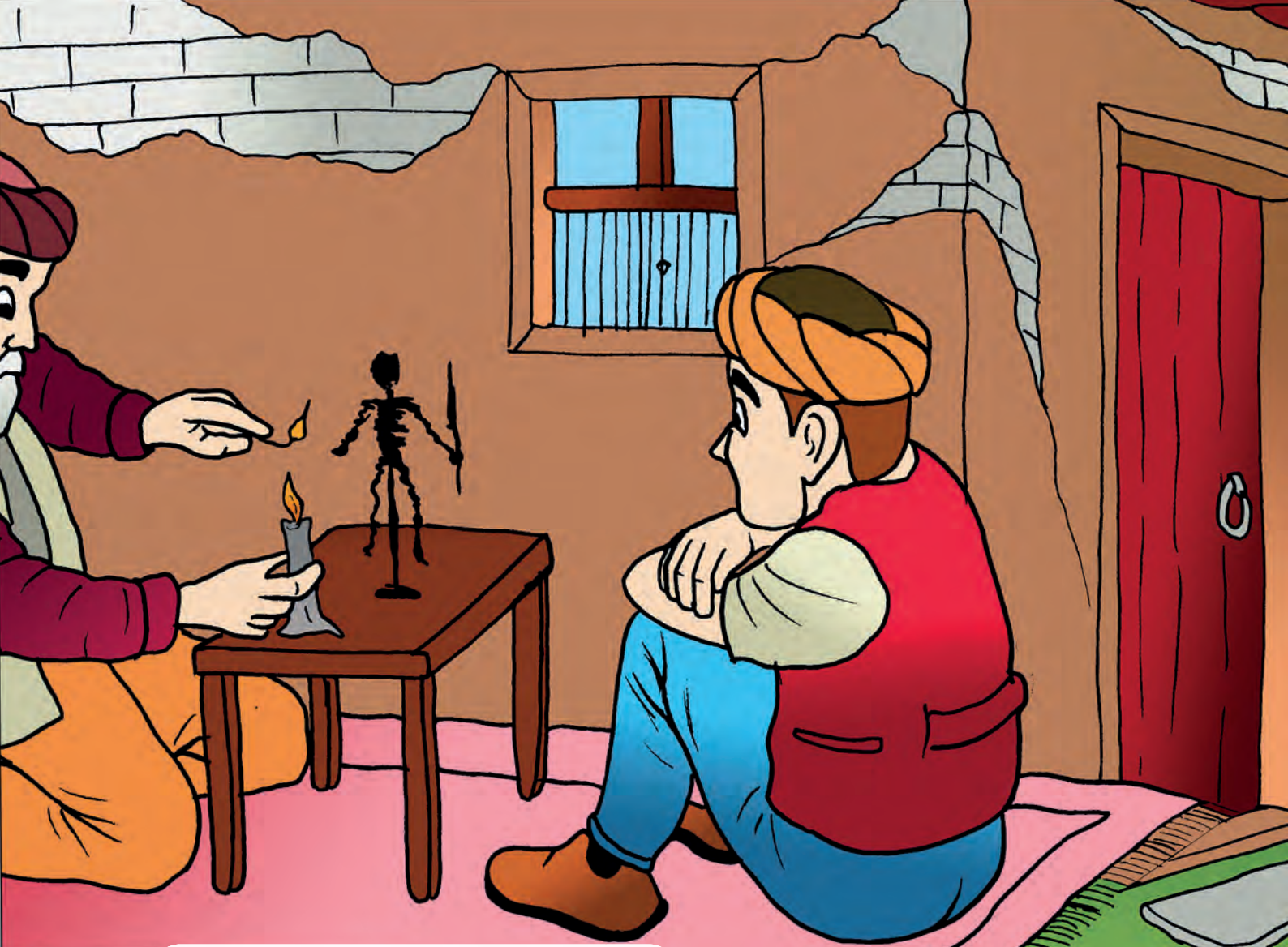

Onların sayesinde çok mutlu
bir çocukluk geçirdim. Uzun kış
gecelerinde babamın anlattığı
masalları dinlerdim.

Babam anlattıkça ben bambaşka diyarlara gider, her masalın kahramanı oluverirdim. Bu esnada anneciğimin hazırladığı ılık süt ve üzümün tadı bambaşka bir lezzete dönüşürdü.

Babacığımın yanı başına oturur,
ateşin oluşturduğu gölge oyunlarına
bakarak hayallere dalardım.

O masallarla uykuya daldığım için
olsa gerek, rüyalarımda adını bile
bilmediğim makineler, robotlar
görüyor, uçan aletler yapıyordum.
Kendimi, dinlediğim masallardaki
kahramanlar gibi görüyordum.

İleride başardıklarım
ne büyü ne de sihir
yardımıyla olacaktı.
Yüce Allah'ın bana
bahşettiği üstün zekâ
ile tarihe mühendislik
dehası olarak
geçecektim.
Bunun için çok
çalışmam gerekti.

Deha: Yüksek zekaya sahip olan kimse.
Bahşetmek: Karşılıksız vermek, sunmak, bağışlamak.

Yıllar önce Hazreti Ömer tarafından ilim merkezine dönüştürülmüş olan Camia Medresesi'nde öğrenim gördüm ve eğitimimi üstün başarıyla tamamladım. Fizik ve mekanik alanlarına yoğunlaştım.

Medrese: Okul.

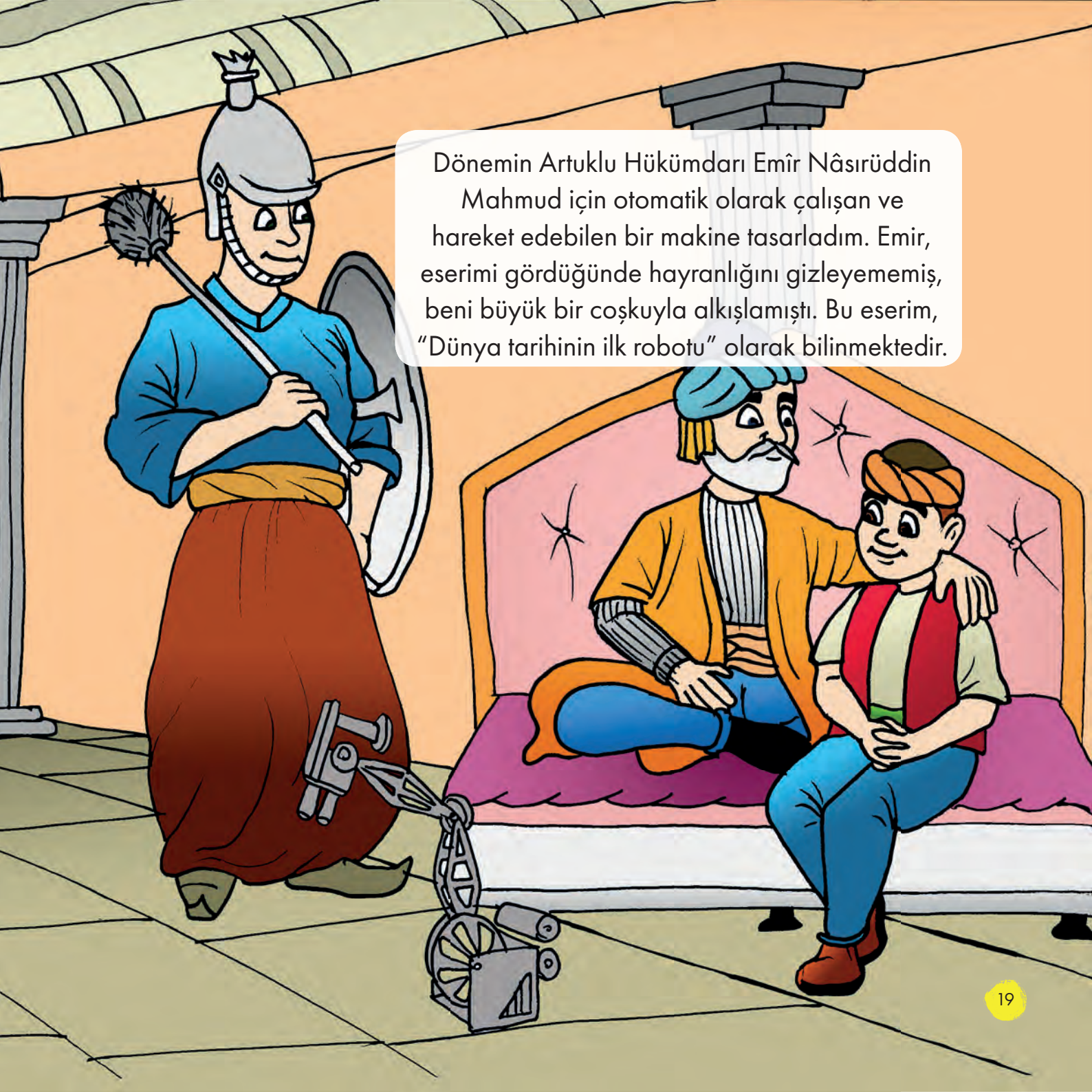
Mekanik: Kuvvetlerin etkisi altındaki cisimlerin hareketli ve durağan hallerini inceleyen bilim dalı.

Aklımda devamlı "nasıl çalışır?" soruları dolanıp duruyordu. Tüm bu sorularıma aradığım cevaplar sayesinde birçok buluşa imza attım. Benim yaşadığım devirde bu icatlar, babamın bana anlattığı masallardaki fantastik varlıklar gibi algılanıyordu.

Dönemin Artuklu Hükümdarı Emîr Nâsîrüddin Mahmud için otomatik olarak çalışan ve hareket edebilen bir makine tasarladım. Emir, eserimi gördüğünde hayranlığını gizleyememiş, beni büyük bir coşkuyla alkışlamıştı. Bu eserim, "Dünya tarihinin ilk robotu" olarak bilinmektedir.

Benden sonra
15. yüzyılda, Leonardo
Da Vinci de benzer
bir robot tasarladı.
Bu tasarımında benden
esinlendiği söylenir.

Üzerinde çok çalışıp geliştirdiğim robota gelince; dünyada tasarlanan ilk önemli buluşlar arasında yer alan bu robot, bir kabın içindeki su seviyesine göre ne kadar su doldurabileceğine karar veriyordu. İçecek servisi yaptığı gibi meyve - sebze gibi yiyecekleri bile servis edebiliyordu.

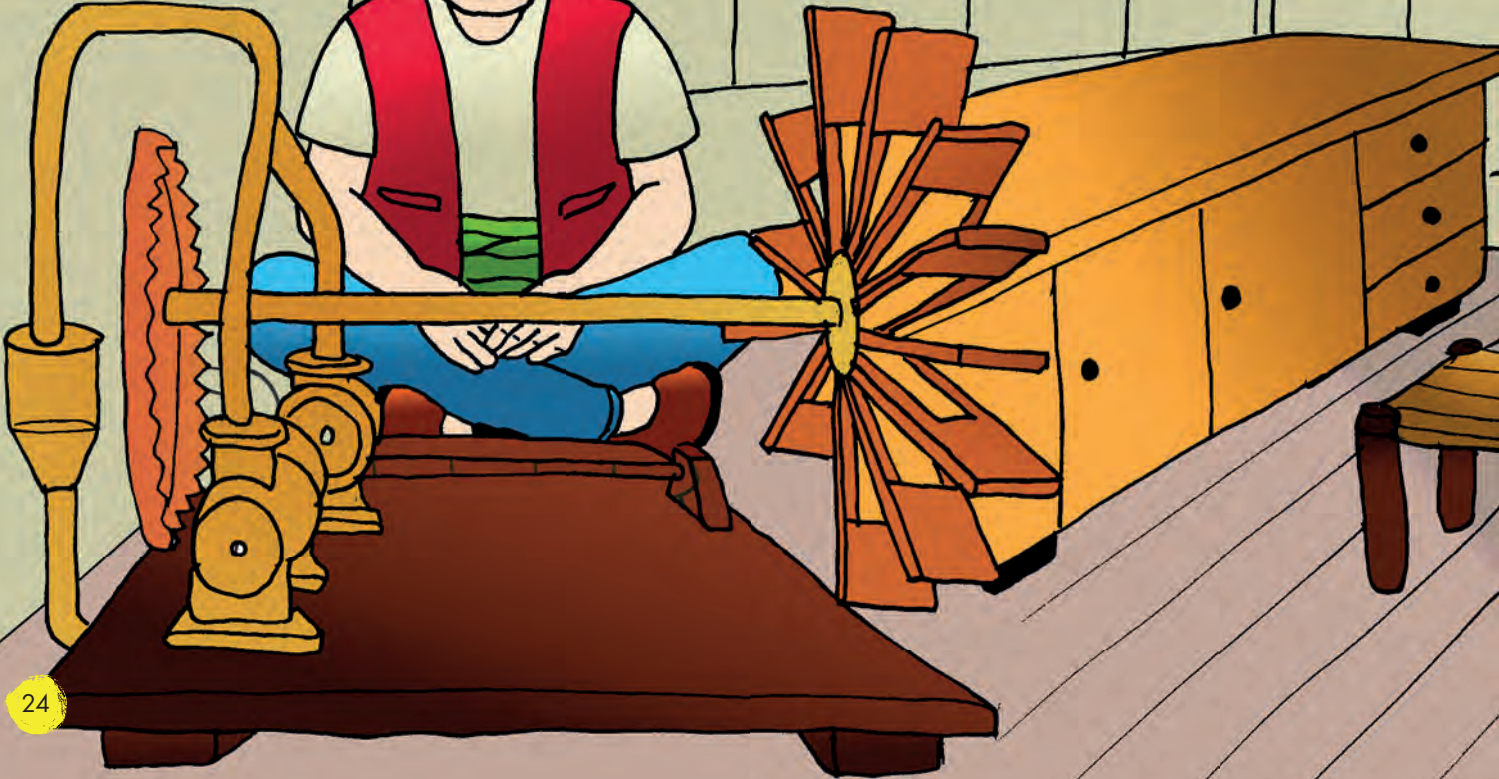
Bu robotu sevgili annelerimizi düşünerek tasarladım. Bizim için ayırdıkları kıymetli zamanlarını bereketlendirmeyi istedim. Böylece başka şeylere de zaman ayırabilecek, daha az yorulup çocuklarıyla daha fazla zaman geçirebileceklerdi.

Murat: Dilek, istek.

Diyarbakır Ulu Camii'nde yer alan güneş saatinin, su pompalamaya yarayan gelişmiş su sistemlerinin, müzikal robot grubunun, sayısız farklı saat sisteminin ve daha birçok buluşunda babasıyım.

Tasarladığım su saatlerinden birinin, yüzyıllar sonra 1976'da Dünya İslam Festivali için Londra Bilim Müzesi'nde, diğerinin de İstanbul Teknik Üniversitesi'nde yeniden yapıp çalıştırıldığını da bilmenizi isterim.

1206'da en ünlü kitabım olan, kısa adıyla "Kitab-ül Hiyel" (Makine Yapımında Yararlı Bilgiler ve Uygulamalar) adlı eserimi yazdım. Bu kitapta 50'den fazla buluşumu anlattım ve kullanım alanlarını çizimlerle gösterdim.

Kitabımın orijinali sizin zamanınıza ulaşamadıysa da bilinen
15 kopyasından 10'u Avrupa'nın farklı müzelerinde,
5'i ise Topkapı ve Süleymaniye kütüphanelerinde yer almaktadır.
Eserim, İngilizceye ilk defa 1974'te tercüme edilmiştir.

Benim için teoride kalmayıp uygulanabilen bilim gerçektir.
Bu nedenle buluşlarımın ilk önce kâğıt maketlerini yapardım.
Hayal ettiklerimi basitçe şekle sokabilirsem o zaman kafamda
kurduğum formülün doğru olduğundan emin olabiliyordum.

Teori: Test edilmemiş veya kanıtları desteklemeyen tahmin.

Tüm bu anlattıklarım dışında bugün mühendislik alanında kullanılan sayısız alet ve sistemi dünyada ilk defa ben ortaya koydum.

Bu toprakların yetiştirdiği en önemli bilim insanlarından biriyim ama değerim çok sonra anlaşıldı. Bunun nedeni; kùltürümüze ve tarihimize gereken değerin uzunca bir süre verilmemiş olmasıydı. Size nasihatim o ki sevgili arkadaşlar;

Bu topraklardan çıkmış, insanlığa faydası dokunmuş önemli kişileri tanıyın. Haklarında bulabildiğiniz her bilgiyi okuyun, araştırın.

Hayalleriniz olsun. Başkalarına ulaşılabilir bile gelse, siz o hayallerin peşinden koşun. Bilim insanı olmak açık fikirli, ileri görüşlü olmayı gerektirir.

Her fikre açık olun. Karşı çıkmadan önce üzerinde düşünüp konuyu iyice değerlendirin. Çok çalışın. Başarı, uğraş ve fedakârlık gerektirir. Kolay gibi gözüken her başarının altında ciddi bir emek yatmaktadır. Yüce Allah'ın size verdiği o parlak zekâyı geliştirmek ve hayata güzellik katabilmek için yaşayın.

Merhaba Kitap Dostu

Bu kitapta senin de yerin var!

Kitabın kahramanı ile arkadaş olsaydın birlikte neler yapmak isterdin?

Birlikte neler yapabileceğinizi yazmaya ne dersin?

Kitabın kahramanı ve seni aynı resimde görmek de çok güzel olurdu.

Bir resim çalışması yapıp kahramanımızla buluşmaya ne dersin?

Yazı yazabilir, resim yapabilir, eserlerini; adın, soyadın, fotoğrafın,

sınıf ve okul bilgilerinle

www.tarihyazancocuklar.com

adresine gönderebilirsin.

Eserlerini isminle birlikte yayımlarız.

Haydi!

Dünya, hayal gücünle renklensin.

Tarih seninle devam etsin.